

DOI: 10.15276/EJ.01.2026.11
DOI: 10.5281/zenodo.19391994
UDC: 657:004
JEL: M41, O33

ОБЛІК У РЕАЛЬНОМУ ЧАСІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПЕРІОДИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

REAL-TIME ACCOUNTING: PROSPECTS FOR THE TRANSFORMATION OF PERIODIC REPORTING IN THE CONTEXT OF DIGITALISATION

Natalia M. Selivanova, PhD in Economics, Associate Professor
Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0002-4157-4946
Email: n.m.selivanova@op.edu.ua

Diana V. Bondaruk
Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
ORCID: 0009-0001-7833-4815
Email: 10253158@stud.op.edu.ua

Received 18.12.2025

Селіванова Н.М., Бондарук Д.В. Облік у реальному часі: перспективи трансформації періодичної звітності в умовах цифровізації. Науково-методична стаття.

У статті досліджено перспективи трансформації традиційної періодичної бухгалтерської звітності в умовах цифровізації економіки та впровадження обліку у реальному часі (real-time accounting). Проаналізовано ключові технології та механізми цифровізації, включаючи ERP-системи, хмарні платформи, блокчейн, штучний інтелект та Інтернет речей, що забезпечують безперервне оновлення та оперативний доступ до фінансових даних. Розглянуто переваги обліку у реальному часі, серед яких підвищення точності та прозорості фінансової інформації, швидкість прийняття управлінських рішень і оптимізація внутрішніх процесів підприємства. Водночас визначено основні виклики впровадження, зокрема значні інвестиції у цифрову інфраструктуру, підготовку персоналу, забезпечення інформаційної безпеки та адаптацію нормативно-правової бази. Особливу увагу приділено трансформації ролі бухгалтера, який стає фінансовим аналітиком та стратегічним партнером у процесах управління підприємством. Наведено рекомендації щодо ефективного впровадження обліку у реальному часі та подальшого розвитку кадрового потенціалу для підтримки цифрового облікового середовища.
Ключові слова: облік у реальному часі, організація обліку, звітність, цифровізація, управління підприємством, облікова інформація, компетенції бухгалтера, електронний документообіг

Selivanova N.M., Bondaruk D.V. Real-Time Accounting: Prospects for the Transformation of Periodic Reporting in the Context of Digitalisation. Scientific and methodical article.

The article examines the prospects of transforming traditional periodic financial reporting in the context of economic digitalization and the implementation of real-time accounting (RTA). Key technologies and mechanisms of digitalization, including ERP systems, cloud platforms, blockchain, artificial intelligence, and the Internet of Things, are analyzed as tools for continuous updating and immediate access to financial data. The advantages of real-time accounting are highlighted, such as improved accuracy and transparency of financial information, faster managerial decision-making, and optimization of internal enterprise processes. At the same time, the main challenges of implementation are identified, including significant investments in digital infrastructure, staff training, information security, and adaptation of the regulatory framework. Particular attention is paid to the transformation of the accountant's role, shifting from a data operator to a financial analyst and strategic partner in enterprise management. Provides recommendations for effective implementation of real-time accounting and the development of human capital to support a sustainable digital accounting environment.

Keywords: real-time accounting, organisation of accounting, financial reporting, digitalisation, enterprise management, accounting information, accountant's professional competencies, electronic document management

Сучасна економіка характеризується швидким розвитком інформаційних технологій та масштабною цифровізацією бізнес-процесів, що значно змінює підходи до організації бухгалтерського обліку. Традиційна періодична фінансова звітність часто не забезпечує своєчасного та повного відображення фінансового стану підприємства, що ускладнює оперативне управління та прийняття стратегічних рішень. У таких умовах на перший план виходить облік у реальному часі (real-time accounting), який дозволяє відстежувати фінансові показники підприємства без затримок і надавати актуальну інформацію як для керівництва, так і для зовнішніх зацікавлених сторін.

Облік у реальному часі передбачає інтеграцію сучасних інформаційних систем, автоматизацію обробки первинних документів, а також цифровізацію процесів складання фінансової та податкової звітності. Він забезпечує оперативний контроль за рухом коштів і ресурсів, підвищує прозорість облікових операцій і сприяє швидшому реагуванню на зміни ринкової кон'юнктури. У той же час впровадження такої системи пов'язане з певними викликами, серед яких – значні інвестиції у цифрову інфраструктуру, необхідність підготовки кваліфікованого персоналу, ризики інформаційної безпеки та адаптація внутрішніх процесів підприємства до нових технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Проблематика впровадження обліку у реальному часі в діяльність підприємств є актуальною та активно досліджується багатьма науковцями. Питання трансформації періодичної фінансової звітності та використання технологій real-time accounting у бухгалтерському обліку розглядали такі вітчизняні автори, як І. Козаченко, О. Сидоренко, П. Нагорний та Л. Лагодієнко. Вони зосереджували увагу на цифровізації облікових процесів, автоматизації формування звітності та підвищенні оперативності фінансового аналізу.

Крім того, значний внесок у вивчення обліку у реальному часі зробили зарубіжні науковці, зокрема Т. Давенпорт, С. Коулз та Р. Коста. Вони досліджують інтеграцію інформаційних систем, автоматизацію обробки фінансових даних та вплив digital-технологій на оперативний контроль і управлінські рішення, а також аналізують ризики та бар'єри впровадження таких систем.

Проте комплексне дослідження можливостей обліку у реальному часі для підвищення точності фінансової інформації, оптимізації внутрішніх процесів та розробки практичних рекомендацій щодо його ефективного впровадження в українських підприємствах залишається недостатньо висвітленим у науковій літературі.

Метою статті є аналіз сучасного стану обліку у реальному часі, визначення його переваг та ризиків, а також розробка практичних рекомендацій щодо ефективного впровадження таких систем у бухгалтерській діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження

Цифрова трансформація економіки суттєво змінює організацію бухгалтерського обліку, формуючи нову концепцію – облік у реальному часі. Він базується на безперервному зборі, обробці та оновленні фінансових даних із використанням цифрових технологій, що забезпечують оперативність, прозорість і точність інформації. Сучасні інструменти, такі як хмарні платформи, блокчейн та штучний інтелект, дозволяють автоматизувати обробку великих обсягів даних, мінімізувати людський фактор і скоротити час формування звітності.

Облік у реальному часі розглядається як інтегрована система, у якій інформація формується та аналізується без часових затримок. Основна відмінність від традиційного обліку полягає у постійному оновленні даних та можливості віддаленого доступу, що підвищує гнучкість і швидкість управління фінансовими потоками. Водночас цифровізація обліку створює нові виклики, зокрема у сфері інформаційної безпеки, захисту персональних даних і дотримання міжнародних стандартів.

Сучасні технології – хмарні платформи, блокчейн, штучний інтелект, ERP-системи – забезпечують автоматизовану обробку великих обсягів даних, мінімізуючи людський фактор і скорочуючи час підготовки звітності. Замість періодичного формування звітів (місячного, квартального, річного) відбувається постійне оновлення інформації, що дозволяє користувачам отримувати актуальні дані про фінансовий стан підприємства в режимі онлайн [1].

У науковій літературі під обліком у реальному часі пропонується розуміти інтегровану систему обліку, у якій інформація формується, передається й аналізується без часових затримок. Вона ґрунтується на принципі «єдиного цифрового середовища», де всі етапи облікового процесу – від фіксації операцій до формування звітності – реалізуються автоматизовано з використанням аналітичних алгоритмів і хмарних сервісів [1].

Трансформація понятійного апарату бухгалтерського обліку в умовах цифровізації вимагає розширення базових категорій. Так, поняття «облікова інформація» набуває нового змісту, охоплюючи не лише фінансові показники, а й метадані, що генеруються цифровими системами. Категорія «звітність» розглядається як динамічна інформаційна модель, яка відображає стан активів, зобов'язань і фінансових результатів у поточному часі. Цифровізація обліку сприяє підвищенню прозорості та достовірності даних, проте водночас створює нові виклики, пов'язані з інформаційною безпекою, захистом персональних даних і стандартизацією процесів. Для ефективного функціонування облікових систем у реальному часі необхідне удосконалення нормативно-правової бази, розроблення внутрішніх регламентів контролю та проведення регулярного аудиту інформаційної безпеки [1].

Успішна інтеграція обліку у реальному часі потребує не лише технічного оснащення, а й підвищення цифрових компетенцій персоналу. Працівники повинні розуміти алгоритми обробки даних, механізми контролю та способи оперативного реагування на аномалії. Також важливо впроваджувати багаторівневі системи контролю, які допомагають своєчасно виявляти порушення у фінансових потоках і знижувати ризики шахрайства.

У практичній площині облік у реальному часі дозволяє керівникам оперативно приймати рішення на основі актуальної фінансової інформації. Це особливо важливо для малих і середніх підприємств, де швидкість реакції на зміни ринку може визначати ефективність бізнесу. Інтеграція цифрових платформ також сприяє централізації облікових даних, що полегшує контроль і аудит операцій.

Крім того, впровадження обліку в реальному часі створює можливості для стратегічного аналізу фінансових потоків. Автоматизовані системи можуть прогнозувати тенденції доходів і витрат, виявляти фінансові ризики та давати рекомендації щодо оптимізації ресурсів. Це дозволяє підприємствам не лише підвищити точність звітності, а й планувати розвиток на основі реальних даних, а не ретроспективного аналізу.

Облік у реальному часі ґрунтується на інтеграції сучасних інформаційних технологій у систему фінансового та управлінського обліку підприємства. Його основна мета – забезпечення постійного та безперервного відображення фінансових і господарських операцій у системі, що дозволяє керівництву оперативно отримувати актуальні дані для прийняття управлінських рішень. Традиційне локальне зберігання даних поступається місцем захищеним хмарним платформам, які забезпечують багаторівневий захист інформації, регулярне оновлення програмного забезпечення та мінімізацію ризику втрати даних через технічні збої або людський фактор [2].

Для систематизації інформації про основні механізми та технології, їхні функції та призначення, у табл. 1 наведено ключові елементи впровадження обліку в реальному часі, що дозволяють підприємствам ефективно інтегрувати цифрові рішення у бухгалтерський і управлінський облік.

Таблиця 1. Механізми та технології впровадження обліку в реальному часі

Механізми впровадження	Технології / Інструменти	Опис та призначення
Інтеграція бухгалтерських систем із ERP	ERP-системи (Microsoft Dynamics 365, SAP ERP, IT-Enterprise, Odoo, OneBox)	Об'єднання управлінського та фінансового обліку, централізація даних, автоматизація контролю платежів та заборгованості
Безперервний збір та обробка даних	Хмарні платформи, Інтернет речей (IoT), перманентний моніторинг	Постійне оновлення даних, оперативний доступ до інформації, автоматизоване відстеження виробничих і фінансових процесів
Автоматизація рутинних процесів	Штучний інтелект, алгоритми машинного навчання, генеративний AI, чат-боти	Зменшення людського фактора, підвищення точності обліку, прогнозування ризиків та аномалій, швидка підготовка звітності
Децентралізація та прозорість	Блокчейн, смарт-контракти	Незмінність записів, автоматична фіксація транзакцій, забезпечення прозорості фінансових операцій, мінімізація ризиків шахрайства
Віддалене управління та контроль	Безпроводні комунікації, аутсорсинг, хмарні сервіси	Доступ до облікових даних із будь-якої точки, гнучкість управління, зменшення часу на обробку інформації
Забезпечення безпеки та відповідності	Багаторівневий кіберзахист, внутрішні регламенти, аудит інформаційної безпеки	Захист персональних і фінансових даних, відповідність нормативно-правовій базі, легітимність облікових операцій

Джерело: власна розробка авторів

Ключовими механізмами впровадження обліку в реальному часі є інтеграція автоматизованих бухгалтерських систем із корпоративними програмами управління ресурсами підприємства (ERP-системами), а також використання спеціалізованих програм для синхронізації фінансових даних із банківськими та іншими зовнішніми інформаційними потоками. Це дозволяє не тільки вести облік операцій у режимі реального часу, а й здійснювати автоматичний контроль за платежами, кредиторською та дебіторською заборгованістю, залишками на рахунках та інших показниках фінансового стану підприємства.

Сучасні технології також передбачають застосування штучного інтелекту та алгоритмів машинного навчання для автоматизації рутинних процесів обліку, виявлення аномалій у фінансових потоках і потенційних ризиків шахрайства. Це дозволяє підвищити ефективність внутрішнього контролю, зменшити ймовірність помилок та забезпечити більш прозору фінансову звітність. Впровадження таких технологій сприяє цифровій трансформації підприємства, оптимізації процесів підготовки періодичної звітності та підвищенню швидкості прийняття управлінських рішень на всіх рівнях організації [2].

Впровадження обліку в реальному часі передбачає інтеграцію сучасних комп'ютерно-комунікаційних технологій, що забезпечують безперервний збір, обробку та інтерпретацію облікової інформації. Усі технологічні тренди трансформації обліку можна класифікувати за функціональним призначенням на групи: технології збору первинних даних, автоматизації обробки облікових відомостей, делегування та дистанціювання функцій, а також візуалізації та інтерпретації звітних показників. Комплексне використання цих технологій формує систему цифровізованого обліку та контролю, здатну забезпечити миттєвий доступ до даних та швидке прийняття управлінських рішень [3].

Серед ключових технологій виділяють Інтернет речей (IoT) та перманентний моніторинг, що дозволяють автоматично збирати дані про виробничі процеси й фінансово-господарську діяльність підприємства. Технології сталого розвитку забезпечують інтеграцію соціальних, екологічних і управлінських показників у облікову систему, сприяючи формуванню комплексних ESG-звітів. Безпроводні комунікації та аутсорсинг дозволяють віддалено виконувати обліково-контрольні функції, забезпечуючи децентралізацію та гнучкість управління.

Інтелектуальні технології, зокрема чат-боти та генеративний штучний інтелект, використовуються для автоматизації рутинних операцій, надання консультацій, оцінювання об'єктів обліку та формування звітності. Інтелектуальні програмні додатки здатні самостійно прогнозувати й виконувати дії з обробки даних, враховуючи соціально-економічні зміни, а смартконтракти та системи управління безпекою

штучного інтелекту забезпечують надійну автоматизацію електронних транзакцій та контроль за ризиками.

Комплексне поєднання цих технологій дозволяє створити інтегровану платформу для обліку в реальному часі, де дані безперервно збираються, обробляються та аналізуються, що підвищує ефективність управлінських рішень і мінімізує ризики втрати або спотворення інформації. Впровадження таких рішень формує інформаційну основу для безперервного управління та контролю підприємства, а пріоритетна роль блокчейн-технології забезпечує прозорість і незмінність даних.

Сучасна цифровізація бухгалтерського обліку сприяє переходу від традиційних методів ведення обліку до систем обліку в реальному часі, де дані фіксуються та обробляються миттєво. Однією з ключових технологій у цьому процесі є блокчейн, який забезпечує децентралізоване, прозоре та незмінне зберігання фінансових даних [4].

Основні напрями впливу блокчейну на бухгалтерський облік, відображаючи його роль у підвищенні прозорості, безпеки та автоматизації фінансових операцій, наведено на рис. 1.

Рисунок 1. Напрями впливу блокчейну на бухгалтерський облік
Джерело: складено авторами за матеріалами [4]

Блокчейн-технологія дозволяє автоматизувати рутинні облікові процеси, такі як ведення реєстрів, реєстрація транзакцій та формування фінансової звітності. Завдяки використанню смарт-контрактів, облікові операції фіксуються автоматично, що зменшує ризик людських помилок та скорочує час на підготовку фінансової документації. У порівнянні з традиційним обліком, блокчейн забезпечує миттєву фіксацію транзакцій, мінімізує вплив людського фактора, підвищує безпеку даних та знижує витрати на аудит [4].

Важливим механізмом обліку в реальному часі є моніторинг руху коштів у децентралізованих мережах, що особливо актуально для підприємств, які працюють із міжнародною допомогою, грантами або державними контрактами. Така технологія забезпечує прозорість використання коштів та запобігає фінансовим зловживанням.

Інтеграція блокчейну з іншими цифровими технологіями, такими як штучний інтелект та IoT, відкриває нові можливості для створення інтелектуальних систем управління бізнес-процесами. Це сприяє підвищенню ефективності обліку, швидкому аналізу даних та адаптації до змін у фінансовому середовищі [4].

Водночас, впровадження обліку на базі блокчейну стикається з певними викликами: відсутність чіткої нормативно-правової бази, висока вартість інтеграції, потреба у кваліфікованих фахівцях та технологічні обмеження для обробки великої кількості транзакцій. Для подолання цих бар'єрів важливо розробити національні стандарти ведення бухгалтерського обліку на основі блокчейну, внести зміни до законодавчих актів та впроваджувати освітні програми для підготовки спеціалістів у цій сфері.

У сучасних умовах швидкого розвитку ринкових відносин використання інформаційних систем та технологій стає одним із ключових елементів ефективного управління підприємством. Для того щоб відстежувати зростаючі зовнішні та внутрішні потоки інформації, проводити економічний аналіз, здійснювати прогнозування та приймати управлінські рішення, підприємства все частіше впроваджують сучасні інформаційні системи, зокрема ERP-системи. Вони дозволяють автоматизувати процедури збору, обробки, зберігання та передачі даних про господарську діяльність, що підвищує ефективність облікових процесів.

ERP-системи стали світовим стандартом у плануванні та управлінні ресурсами підприємства. Вони поєднують функції бухгалтерського, управлінського та фінансового обліку, контролю та аналізу даних, забезпечуючи інтеграцію бізнес-процесів та надання достовірної інформації в режимі реального часу. Завдяки цьому компанії можуть більш швидко обробляти фінансову звітність, здійснювати належний аналіз інформації та своєчасно приймати управлінські рішення [5].

Основні ресурси, відділи та функції ERP-системи представлені на рис. 2. Рисунок ілюструє, як інтеграція різних підрозділів підприємства, від фінансів та бухгалтерії до виробництва та персоналу, забезпечує ефективний документообіг, централізацію даних та автоматизацію бізнес-процесів.

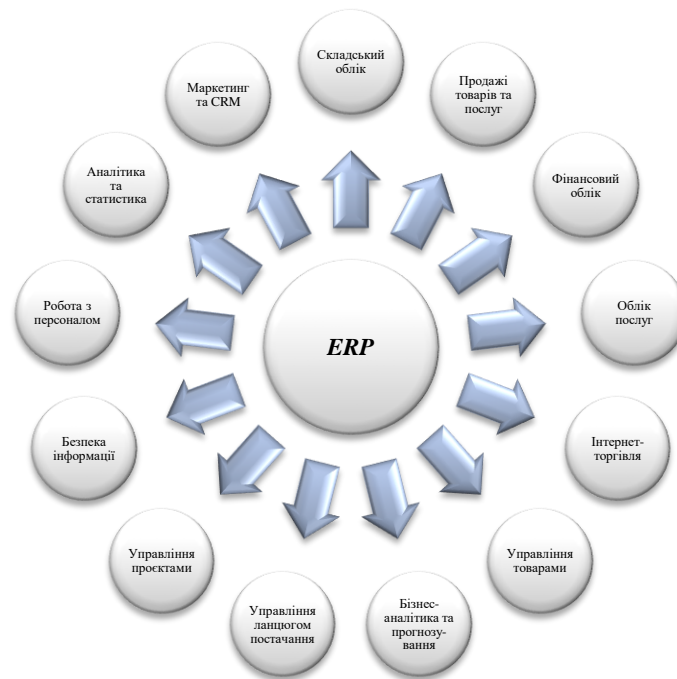

Рисунок 2. Ресурси, відділи та функції ERP
Джерело: складено авторами за матеріалами [5]

Впровадження ERP-систем на українських підприємствах пов'язане з низкою проблем, серед яких виділяються складність адаптації системи до унікальних бізнес-процесів, висока вартість розробки та обслуговування, а також необхідність зміни управлінського та бухгалтерського обліку. Особливо важливим є правильне формулювання вимог до системи та адаптація бізнес-процесів підприємства під стандартні функції ERP, оскільки неправильне налаштування може призвести до ризикового впровадження та значних фінансових витрат.

ERP-система забезпечує доступ співробітників до необхідної інформації без втрати часу на уточнення даних, гарантує узгодженість та повноту інформації, зменшує ризик помилок і шахрайства, а також дозволяє організувати єдиний документообіг. Крім того, автоматизація обліку дає змогу фахівцям з бухгалтерії та управління зосередитися на контрольних функціях і стратегічному аналізі, замість виконання рутинних операцій.

Серед сучасних ERP-рішень, популярних на українському ринку, виділяють Microsoft Dynamics 365, SAP ERP, IT-Enterprise, OneBox, Odoo та інші платформи, що дозволяють автоматизувати різні аспекти діяльності підприємства, включаючи управління продажами, виробництвом, закупівлями, персоналом та фінансами. Впровадження таких систем сприяє покращенню управлінської спрямованості бухгалтерського обліку та підвищенню ефективності підприємств в умовах цифровізації та глобалізації бізнесу [5].

Впровадження обліку в реальному часі неможливе без адаптації нормативно-правової бази до нових технологічних умов. Це включає оновлення стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності для відповідності цифровим методам обробки та передачі інформації. Необхідним є регулювання використання електронних документів і цифрових підписів, що забезпечує юридичну силу електронних записів і гарантує їх достовірність. Особливу увагу приділяють захисту персональних та фінансових даних, що зберігаються на електронних платформах, через багаторівневі системи кіберзахисту та регулярне оновлення програмного забезпечення. Такий підхід гарантує легітимність облікових операцій, зменшує ризики шахрайства та втрати інформації, а також сприяє прозорості і ефективності бухгалтерського та управлінського обліку. Крім того, адаптація нормативно-правової бази стимулює розвиток сучасних

технологій у фінансовому менеджменті, підвищуючи оперативність управлінських рішень та конкурентоспроможність підприємств.

Запровадження систем обліку в реальному часі на базі автоматизованих робочих місць бухгалтера відкриває нові горизонти для цифровізації облікових процесів та оперативного управління підприємством. Однак цей процес супроводжується низкою складнощів, які стосуються як технічної, так і організаційної сфери діяльності.

Передусім, ефективне функціонування автоматизованого робочого місця бухгалтера вимагає наявності сучасної технічної та інформаційної інфраструктури, включаючи потужні обчислювальні засоби, локальні та глобальні мережі, телекомунікаційні системи і програмне забезпечення для інтеграції та обробки великих обсягів даних. У багатьох підприємств існуюча технічна база не відповідає вимогам автоматизованої обробки інформації, що може обмежувати швидкість формування звітності та точність управлінських рішень [6].

Ключовим бар'єром є також підготовка персоналу. Бухгалтери та ІТ-фахівці мають володіти достатніми компетентціями для роботи з новими технологіями. Недостатня кваліфікація працівників призводить до неповного використання можливостей автоматизованого робочого місця бухгалтера і знижує ефективність обліку. Тому необхідним є постійне навчання, адаптація користувачів до нових процесів та формування культури цифрового обліку [6].

Методологічні та організаційні аспекти також створюють значні труднощі. Існуючі стандарти обліку та контрольні процедури були розроблені для ручної обробки даних і часто не узгоджуються із сучасними автоматизованими системами. Для ефективної роботи обліку у реальному часі необхідно удосконалювати план рахунків, розробляти нові національні положення бухгалтерського обліку та адаптувати структуру управління для інтеграції облікових підсистем [6].

Важливою проблемою є інтеграція облікових даних між підсистемами. Облік у реальному часі передбачає децентралізовану обробку первинної інформації на місцях її виникнення, узагальнення та аудит на середньому рівні, а також формування зведених даних для управління підприємством у цілому. Недостатня інтеграція може призводити до помилок у звітності та уповільнювати процес прийняття управлінських рішень.

Фінансові та ресурсні обмеження є ще одним серйозним викликом. Впровадження автоматизованого робочого місця бухгалтера вимагає значних інвестицій у технічну базу, програмне забезпечення та навчання персоналу. Для малих і середніх підприємств ці витрати часто стають перешкодою на шляху до цифровізації. Крім того, обробка даних у реальному часі підвищує ризики витоку інформації та кіберзагроз, що потребує застосування надійних систем захисту, шифрування та контролю доступу.

Не менш важливим є психологічний аспект. Опір змінам та скептицизм серед працівників можуть знижувати ефективність впровадження нових технологій. Тому до процесу цифровізації потрібно залучати персонал, проводити навчання та пояснювати переваги нових систем для повсякденної роботи.

Впровадження обліку у реальному часі кардинально змінює функціонал бухгалтера, вимагаючи його переходу від ролі оператора з введення даних до фінансового архітектора та стратегічного партнера. Успішна трансформація цієї професійної ролі вимагає цілеспрямованої підготовки та адаптації компетенцій персоналу, при цьому ключові зміни у функціональному навантаженні та вимогах до кваліфікації наочно представлені у табл. 2.

Таблиця 2. Трансформація ролі та компетенцій бухгалтера в real-time accounting

Традиційна роль	Нова роль (real-time accountant)	Компетенції
Збір та ручне введення первинних документів	Аудит, верифікація та контроль інтегрованих цифрових потоків (контроль за роботою ІІІ та ERP-систем)	Управління ризиками, критичне мислення, знання внутрішнього контролю (COSO)
Періодичне складання звітності (раз на місяць/квартал)	Постійний моніторинг фінансового стану та стратегічний аналіз (прогноз, бюджетування, план-факт аналіз)	Фінансове моделювання, бізнес-аналітика, знання BI-інструментів (Power BI, Tableau)
Виконання рутинних операцій	Архітектура та налаштування облікових систем (налаштування смарт-контрактів, оптимізація ERP-модулів)	Системний аналіз, розуміння логіки ERP/CRM, основи програмування (наприклад, SQL-запити)

Джерело: власна розробка авторів

Ефективна робота в системі Real-Time Accounting неможлива без набуття комплексу цифрових та технічних навичок. Бухгалтеру необхідно вміти працювати з великими масивами даних, зокрема, швидко створювати інформаційні панелі (дашборди) для керівництва та візуалізувати актуальні фінансові тренди. Критично важливим стає розуміння основ кібербезпеки та захисту даних, включаючи принципи захисту хмарних сховищ, застосування багаторівневої аутентифікації та дотримання міжнародних політик конфіденційності, що є необхідним при роботі з оперативними фінансовими даними. Знання принципів функціонування блокчейн-технологій та її ролі у забезпеченні незмінності облікових записів є основою для майбутнього аудиту в реальному часі. Нарешті, бухгалтер має володіти інтеграційними навичками,

забезпечуючи безперервний обмін даними між ERP-системою, банківськими сервісами, податковою звітністю та внутрішніми логістичними чи виробничими модулями підприємства.

Для забезпечення успіху трансформації необхідні системні організаційно-методичні зміни. Доцільним є створення міжфункціональних «Цифрових команд», які включатимуть бухгалтерів, IT-фахівців та фінансових менеджерів, що дозволить оперативно вирішувати інтеграційні проблеми та прискорить адаптацію нових технологій. Не менш важливим є безперервне навчання персоналу, з включенням до навчальних програм модулів із Data Science для фінансистів та управління цифровою трансформацією, а також регулярне проходження сертифікації від постачальників ключових ERP-систем. На організаційному рівні необхідно розробити внутрішній регламент «Облік в режимі онлайн», який чітко визначатиме таймінг фіксації операцій, процедури автоматичної звірки та персональну відповідальність за достовірність даних, які обробляються автоматизованими системами. Зрештою, бухгалтер має використовувати оперативні дані не для констатації факту, а для прогнозного аналізу, створюючи оперативні прогнози руху грошових коштів (Cash flow forecasting) для раннього виявлення та усунення фінансових ризиків.

Висновки

Проведене дослідження підтверджує, що впровадження обліку у реальному часі (real-time accounting) є незворотним та стратегічно необхідним кроком для сучасних підприємств в умовах тотальної цифровізації економіки. Традиційна періодична звітність більше не відповідає вимогам ринку щодо оперативності та актуальності інформації, що робить перехід до динамічної, постійно оновлюваної облікової моделі критичним чинником конкурентоспроможності.

Ключова трансформаційна перспектива полягає у переході від ретроспективного обліку до проактивного управління. Технологічні механізми, зокрема інтеграція ERP-систем, застосування хмарних платформ, блокчейну та штучного інтелекту, забезпечують автоматизацію рутинних процесів, значно підвищуючи точність, прозорість і своєчасність фінансових даних. Це дозволяє керівництву приймати оперативні, обґрунтовані рішення та ефективно здійснювати фінансовий контроль.

Водночас, впровадження обліку у реальному часі вимагає вирішення низки суттєвих викликів. Серед них – значні інвестиції у цифрову інфраструктуру, необхідність гарантування інформаційної безпеки та суттєва адаптація нормативно-правової бази. Найважливішим аспектом є трансформація ролі бухгалтера: фахівець перетворюється з оператора даних на фінансового архітектора, стратегічного аналітика та контролера цифрових потоків. Успіх трансформації залежить від комплексної технічної, організаційної та кадрової готовності підприємства.

Подальші наукові дослідження доцільно зосередити на розробці уніфікованих методик інтеграції блокчейну в облікові системи України та на створенні освітніх програм для підготовки висококваліфікованих real-time accountant-фахівців, здатних забезпечити стійкість і ефективність функціонування цифрового облікового середовища.

Abstract

The article explores the prospects of implementing real-time accounting (RTA) in modern enterprises amid the digitalization of financial processes. It substantiates the potential for transforming traditional periodic reporting into operational, enabling access to up-to-date financial data at any given moment.

The research focuses on the core advantages of RTA, such as enhancing the accuracy and timeliness of financial information, ensuring prompt managerial decision-making, optimizing accounting workload, and integrating seamlessly with other enterprise digital systems (e.g., ERP).

Furthermore, the study analyzes the key challenges and risks of RTA implementation, including significant costs for digital infrastructure, the necessity for highly qualified specialists, paramount information security concerns, and the required adaptation of internal processes and the regulatory framework.

The article emphasizes the fundamental shift in the accountant's role from a mere data operator to a strategic financial architect and digital controller. It concludes by highlighting the conditions for successful transformation, encompassing technical, organizational, and regulatory readiness, and offers practical recommendations for adopting RTA platforms and improving financial control efficiency in the digital economy.

Список літератури:

1. Кудлаєва Н.В., Косташ Т.В., Михалків А.А. Вплив цифрових технологій на трансформацію системи бухгалтерського обліку в Україні. Актуальні питання економічних наук. 2025. Вип. 7. DOI: 10.5281/zenodo.14635426.
2. Шеверя Я.В., Яцко М.В., Мельянова Л.В. Впровадження хмарних технологій у бухгалтерський облік України. Актуальні питання економічних наук. 2025. Вип. 10. DOI: 10.5281/zenodo.15302198.

3. Шевчук О., Муравський В. Інноваційні технологічні тренди розвитку обліку і контролю. Вісник економіки. 2023. Вип. 4. С. 181-197.
4. Юрченко О.А., Савченко Р.В. Роль і місце блокчейн-технологій для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. 2025. № 198. С. 269-274.
5. Скиба Г.І., Пешков М.В. Впровадження і використання сучасних інформаційно-управляючих технологій і ERP-систем у бухгалтерському обліку вітчизняних підприємств. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки. 2023. Вип. 4 (67). С. 41-48.
6. Рожелюк В.М. Шляхи вдосконалення організації обліку з використанням сучасних інформаційних систем. Облік і фінанси АПК: науково-освітній портал. 2010. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/shlyahi-vdoskonalennya-organizacii-obliku-z-vikoristannyam-suchasnih-informaciynih-sistem.html>.

References:

1. Kudlaiieva, N.V., Kostash, T.V., Mykhalkiv, A.A. The impact of digital technologies on the transformation of the accounting system in Ukraine. Actual Issues of Economic Sciences. 2025. Issue 7. DOI: 10.5281/zenodo.14635426 [in Ukrainian].
2. Sheveria, Ya.V., Yatsko, M.V., Meliankova, L.V. Implementation of cloud technologies in accounting in Ukraine. Actual Issues of Economic Sciences. 2025. Issue 10. DOI: 10.5281/zenodo.15302198 [in Ukrainian].
3. Shevchuk, O., Muravskyi, V. Innovative technological trends in the development of accounting and control. Bulletin of Economics. 2023. Issue 4. Pp. 181-197 [in Ukrainian].
4. Yurchenko, O.A., Savchenko, R.V. The role and place of blockchain technologies in accounting and financial reporting. 2025. No. 198. Pp. 269-274 [in Ukrainian].
5. Skyba, H.I., Pieshkov, M.V. Implementation and use of modern information-management technologies and ERP systems in accounting of domestic enterprises. Scientific Works of the Interregional Academy of Personnel Management. Economic Sciences. 2023. Issue 4 (67). Pp. 41-48 [in Ukrainian].
6. Rozheliuk, V.M. Ways to improve the organization of accounting using modern information systems. Accounting and Finance of Agro-Industrial Complex: Scientific-Educational Portal. 2010. Retrieved from: <https://magazine.faaf.org.ua/shlyahi-vdoskonalennya-organizacii-obliku-z-vikoristannyam-suchasnih-informaciynih-sistem.html> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Селіванова Н.М. Облік у реальному часі: перспективи трансформації періодичної звітності в умовах цифровізації / Н.М. Селіванова, Д.В. Бондарук // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2026. – № 1 (35). – С. 101-108. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/ejopu/2026/No1/101.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.01.2026.11. DOI: 10.5281/zenodo.19391994.

Reference a Journal Article:

Selivanova N.M. Real-Time Accounting: Prospects for the Transformation of Periodic Reporting in the Context of Digitalisation / N.M. Selivanova, D.V. Bondaruk // Economic journal Odessa polytechnic university. – 2026. – № 1 (35). – P. 101-108. – Retrieved from: <https://economics.net.ua/ejopu/2026/No1/101.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.01.2026.11. DOI: 10.5281/zenodo.19391994.

